

BESZÉLGETÉS SZEGEDI KOVÁCS GYÖRGGYEL

Évtizedek óta ismerem Szegedi Kovács Györgyöt, a Fejér megyei Sárszentmihályon élő költőt és író. 1990 óta nyolc kötete jelent meg, a legutóbbi a *Vezércsel* válogatott és új verseivel, az Advent Kiadó gondozásában. Ez utóbbi tény nem véletlen: a szerző diplomát szerzett az Adventista Teológiai Főiskolán. Számos rangos folyóiratban jelentek és jelennek meg folyamatosan művei 1987 óta. Legutóbb Székesfehérváron a Vajda János-díjjal jutalmazták munkásságát.

Költővé válásodban ki és mi játszott szerepet?

Már önmagam számára is nagyon elcsépett annak a története, hogy a novellaírásról hogyan tértem át a lírára. '87-től kezdtem publikálni novellákat a Fejér Megyei Hírlapban, majd a Szabadföldben, a Népszavában, a rendszerváltás után az Új Magyarorszában. A kezdetekkor Péntek Imre és különösen Bajor Nagy Ernő karolt fel. (Később Péntek Imre a „versben” segített jelentősen, erre még visszatérek). Néhány novellám már folyóiratban is jött, mire Bajor Nagy Ernő azt tanácsolta, írjak verset is, jót fog tenni a prózának, meg amúgy is eléggé „lírai” alkat vagyok. Tehát elkezdtem verset írni, hamarosan az ÉS közölt is néhányat Oravecz Imre révén, aki egyébként akkor még azt mondta, hogy novellákat kellene inkább írni! Aztán jöttek a folyóiratok – szinte valamennyi, ami akkor létezett, közölt. Leggyakrabban az Életünk, a Hitel és a Napút. Péntek Imre, amikor még a Hírlapnál volt, a prózámot egyengette, az Árgusnál már áttértem a lírára, és ekkor szánt több időt rám, és azt hiszem, abban az időben formálódott, teljesedett ki a saját hangom is. Meg kell még említenem Bella Istvánt, Csajka Gábor Cipriánt, akik sajnos nincsenek köztünk. Lackfi János, Prágai Tamás, Falusi Marci ma is erősít.

Mit hoztál a családi házból?

Gyermekkorom édene és egyben traumája is a Szerbia határához közeli Kelebiához kötődik. Hányatott sorsú szüleim – ők valójában ceglédiek, az ötvenes években faluról falura, városról városra helyezték apukámat, mint matematika-fizika-kémia szakos tanárt – végül itt kötöttek ki, s apukám hamarosan rokkantnyugdíjas lett. Anyukám viszont folytatta aktívan a zongoratanítást még nagyon sokáig. Egyébként az anyai és apai nagyszülők is ebbe a faluba költöztek velünk, és itt is haltak meg, utoljára az én kedves „leander-völgyi” csupa ősz, jó humorú nagyapám. Az ő leanderei tönkrementek régen, valószínűleg azért, mert nem macskapisi-vékonyan locsoltuk. Az elején traumát említek: Lackfi János szerint verseim legjelentősebb és hitelesebb része a „gyermekkor traumája”, élményei, a korán ágynak dőlt apa, a létért küzdő édesanya emlékezete. Szóval mindig különös érzéssel nyúlok vissza ebbe a világba.

Iskoláid mit adtak neked szellemileg?

Két nevet szeretnék említeni; a középiskolából Mohácsy Károlyt, a Teológiai Főiskoláról pedig Szigeti Jenő professzort. Mohácsy az irodalom magaslataira vitt föl minket, Szigeti a hit és erkölcs magaslataira. Írásaim többségében jelen van a szakralitás, sokszor használok bibliai képeket. Az iskolák és két kiváló tanárom, úgy gondolom, sokat lendítettek munkásságomon. Egyébként két verses kötetem is Szigeti Jenő szerkesztette (Jelek, Vezércsel).

Költőelődeid közül kiket tartasz mestereidnek?

Elsősorban Pilinszky hatott rám leginkább, de talán a legbüszkébb arra vagyok, hogy Nagy Gáspárral és Takács Imrével személyesen is tarthattam a kapcsolatot. Nagy Gáspár barátságával is megajándékozott. Jó néhány versem közölte a Hitelben, együtt elemeztük Pilinszkyt, Kosztolányit és Takácsot is. Pilinszky drámaian mély bünvallása, Isten keresése, Isten kegyelmének, végtelen szeretetének a felmutatása ragad meg újra és újra. Pilinszky a mindenségét is bele tudta sűríteni egyetlen sorába. Életműve

egy karcsú kis könyvecskében elfért, de egy-egy hatsorosának a kibontásával egy egész könyvtárat meg lehetne tölteni. Még ha utol nem is érhetem, szeretnék kérni „Abból a pirosból, ide le nekem is egy pohárral”, abból a forrásból, amitől úgy „megrészegült”. Takács Imrével sajnos nagyon rövid volt a kapcsolat, de az a pár hónap fordulópont volt az alkotói munkámban. Takács Imre szó szerint átvitt a líra csodákkal virágzó rétjeire, a vers drámaian szép valóságába. Költészet volt minden szava. A neki ajánlott „Elizeust” még olvashatta, aminek nagyon örült, mellesleg jónak is tartotta.

Hívó ember vagy. Ez a tény minden sorodat mozgatja?

Néha előfordul, hogy „nem nyitom ki az ejtőernyőmet, tollam mégis Annak nyomában kúszik”. Heiter Tamás gondolata is közel áll hozzám: „ az ember: Isten elszabadult tolla”. Hitbuzgalmi verseket nem írok, igyekszem az olvasót elgondolkoztatni, döntésre bírni, a rejtőzködő Istent „leleplezni”. Valom Jókai Annával, hogy nem a dogmák Istenében hiszek, hanem a feltámadt élő Krisztusban. Hiszem, hogy egyetlen döntés előtt állunk: „Krisztus jobb vagy bal oldalán akarjuk-e magunkat megfeszíttetni.”

Kenyérkereső foglalkozásodnak nincs köze a költészethez. De vannak-e onnan fakadó élményeid?

Inkább a próza terén akadtak ihlető források. A kétkezi munkások világa mindig megragadott, a pálinkás jó reggeltek hangulata (még akkor is, ha ma már pálinka nélküli). Egyébként a munkahelyem szinte minden kötetem megjelenését támogatta.

Milyen a közérzeted a mai világban?

Erre a következő versemmel szeretnék válaszolni:

*Egyetlen pontból
Eljön a világ, kincseid közt kotorász.
Történeteid átírja,
tolla vérrel fog.
Perceid feltöri,
sárgáját cukorral eszi.
Az egyetlen pontból hulló
késői eső
mégis kihajtja,
a láng-szavak
magvait.*

Az irodalom hathat-e a valóságra?

Az ember ösztönösen vágyik a tiszta forrásra. Ezt az igényét még ez az eszét veszített világ sem tudja háttérbe szorítani. Egy maroknyi csoport mindig akad, amely jelen van és figyelemmel kíséri az irodalmi életet a városokban, falvakban. A vers, úgy gondolom, újra teret hódít az emberi lelkekben.

Szegedi Kovács György

Most így

*A nagy cseresznyefa tetejéről
néztem egykor a tompai erdőket
játzásiból bakonyi hegyeknek,
mert még nem tudtam, hogy
csak a közelségedre vágyom.*

*Most így,
a hegyvonulat lábánál élve
látok tűzhányót is, meg a
túlzsúfolt szombathelyi gyorsot;
robog velem Veszprém felé,*

*s van mellettem
egy szabad hely,
a cseresznyefa tetején.*

ANAGY ÁTKELÉS

(Egy kép a retróból)

A sorompó csukva, s gyönyörű tanárnőm még a túloldalon. Nem tudni mióta tolatnak, akár húsz percig is eltarthat. Csak ilyen vastag combú nőt veszek el. Lesz neki kontyára föltolt napszemüveg, cigirágó, miniszoknya. A sorompó végre nyit, s tanárnőm megkezdi az átkelést azokon a furi vágányokon, a nagy töltésköveken, magas sarkú cipőben, miniszoknyában, a világon egyedül, csak most. Többen is indulnak, de engem csak ez az egy versenyző érdekel. Mindjárt az első lépéseknél becsúszik a sín közé a túsarok, azonnal kettészakad a miniszoknya. A cipő ráncigálása közben le is fújja a szél. Amikor a következő sín közé szorul a másik túsarok, szakad a bugyi, az is lehull, tovalibben. Jönnek a kövek, de a feszes póló jól tartja magát, egy hirtelen karmozdulattól azonban az is szakadni kezd. Először a háton végig, majd a jobb hónaljnál. Ekkor a mell hirtelen kikukucska, mélyen a szemembe néz, én elpirulok, s édesen visszabújik. De a szél egyetlen rántással leszakítja a pólót is. Csak a cipő és a napszemüveg marad fenn. Tanárnőm végül átkel a sorompónál, s jön a szokásos dicséret: „te olyan rendes vagy, hogy mindig megvársz engem, hozod a táskámat.” És indulunk mi együtt az iskolába, sugárzó arccal, segítőkész úttörőként, mint példamutató nyolcadikos. Sajnos rövid az út innen a bejáratig, ahol a szél mindig visszafújja az elcsent ruhadarabokat hiánytalanul, meg néha hiányosan is, mert bizony nincs két egyforma nap, rövid és eseménytelen életünk során, amikor olyan üde minden, és bájosan gyönyörű.

Gaál Antal

ÉLETUTAK

*Igen, panaszkodom. Önmagam miatt.
A sorsom miatt. A körülmények miatt.
Hideg van, meleg van, a kutyák ugatnak
(ez visszatérő panasz), potyog a vakolat.
Csak Jézus nem panaszkodott soha, igaz,
az ő ablaka alatt nem is száguldoztak
őrült motorosok éjszaka fél kettőkor.*

*De ha jobban meggondolom, neki is
volt elég gondja. Ott voltak a főpapok,
a farizeusok, a buta és értetlenkedő
halászok, akik birkaként követték,
holott fogalmuk sem volt róla, mire
is tanítja őket. Vagyis akkortájt sem
lehetett sokkal vidámabb az élet*

CREDO

*anyám szalámit lopott az utasellátó
éttermének konyhájáról ahol raktáros
gazdasszonyként volt alkalmazásban
így aztán – bár nehezen éltünk –
tízóráira az iskolába vitt kenyérszeletek
közé vastag szalámikarikák kerültek*

*anyám elment a paphoz aki ügyesen
kimagyarázta a dolgot és föloldozta
anyámat mivel buzgó templomjáró volt
és az egyházi adót is rendszeresen fizette
anyám örült a hazugságnak mert
pontosan ezt szerette volna hallani*

GÖDÖRBE LÖVE

Radnóti Miklós vértanúságának stációi

*mit láttak útkon – utókor ne feledje – zord Lager Heidenauból
jövet a szentek? fakó mutáció az ember erre tájt
és katasztrófafilm bizarr makettje a fölperzselt vidék
bármerre mentek – s a többiek poklában élni fáj...*

*csakán egy fiahordó asszony nyújtaná még cipóját, csöpp vigasz,
de örök puskatussal fekálba zúzta... talmi fény forog vele?
csukott szemhéján át takarj-be-tájék ereszkedik reá...
szolozsma-bús dal... tajtékos ég... a semmi éjjele...*

*majd Szentkirályszabadja házaihoz érve alig-árnyéka ön-
magára visszanezett – hol nincsenek utak csak továbbhaladás...
halálba megy... akad, ki szentmisére... kopár a nap,
nem csorgat manna-mézet... csak Fanni, Fanni, Fanni... senki más...*

*csonttollú szárnyak – versek – pilledten fityegnek, pár szélkiáltó póli
gyászba-lobogóink, ficergő giliszták lazult kövek közül
csuszamlanak: a heródesi gyermek s a bujdosók...
ország-jövője hol ring? adventi éjbe? sírba szenderül...*

*hullócsillagnak álcázza magát az isten, legfőbb parancsolatját,
jaj, ki vésse kőbe? hisz gödröt ásni köll, e munka nem kevés,
a fölkiáltójelre perce sincsen: ne öl... Abdánál
vérszutyokba löve... a mondat vége néhány dörrenés*

Petrőczi Éva

MONET ÜZENETE

Sárinak

Hályog-zsalugátertől
megszabadított szemével
vigan rád hunyorít,
onnan, *túlról*, az öreg
Fénnyel Játszadózó:
„Ecset-erdős Párizsban született,
szeplos orru kis magyarom,
bougivali telet
újra papírra vető
paletta-palánta,
engem majd otthon se feledj!”

SZEGED, 1970

Kovács Sándor Ivánnak, sokunk nagybetűs Tanárának

Szikrázó szavaidtól
(féltük, s szerettük
mérgecs vadkan-csörtetésed!)
otthonra lelt a
paprikaszagú szögedi sötétek
mélyén Pallas Athéne baglya;
füttyültünk vigan
puntra, townra, gownra,
óráidon, Bihar szülötte,
otthoni nyelven, otthoni köntösben is
eloxfordult, elcambridgeült
kicsiny, parlagi deák-életünk.

Pienták Attila

PRÓBA

*Most nem érdekel ez! Most szóljon ez a másik! Más dal,
más szó, zenemű, képtár, mindegy, szóljon csak téged,
terólad, tehozzád és tefeled és tőled és nekem épp hogy
az akkord bőséget, telítettségét a magam in eszköztárával
ellenőrizhessem, fülhallás ide és oda, rendben mégis, ahogy kell.
Lassú, lassú, lassú, no drága, hallod e ritmust, oly nehéz, ha nekem
mondod, hát jónak, szörnyű nehéz, szörnyű-szép, könnyű, édes,
mindazonáltal – játszik a szóval mindazonáltal hol-merre maradt el
mind a nehéz televény, mondani inkább: lassulása dallamívnek, mint
a régi vers, ha mondom, ötletekről, ötletekre, ihletetten
szállt tovább – merre hát a dallam íve? Hol vagy te? Hol iskolád?
Ritmusa, hangja – elég. Szólaljon a mű, a te műved és harmóniad.*

VÁGY

*Nézz a szemembe! Kemény, szép homlokcsontodat
akarom szorítani barna bőrödön keresztül, dús hajad
koronáját összefogva, hátrasimítani fejedet, koponyád,
egészen közről nézve szembogaradba. Mert azt akarom!
Akarom, hogy a képkivágot legyen: fejed, arcod.
Szád dús hajlását, ívét, játékát, griberlid pihéit,
szemöldöködet, orrodát, mely furcsán kissé: enyémhez hasonló,
orrommal dörgölni szeretném, álladat csodálni,
füled bő szépségét, a homlokod újra, lágy halántékom
akarom! Akarom, mert jó és mert mást most nem
akarok, gyere, nézz a szemembe! Kell a szemed, kell
tele szívvel, lélekkel, bölcsességgel veled és kell, mert kell
beleveszni nyugovásért, nyugtalanságért. De addig: kell, akarom
homlokod, arcod, fejed, tapintani, tudni. Nézz a szemembe!*

Dienes Eszter

VALLOMÁSOK A KÖLTŐRŐL

Szergej Jeszenyinnek

Csak ott állt az úton, halvány fényben ázott,
bokrok közt a távol lépteire vágyott.

*
Áll világvégein a földnek, lelke a bárányalkonyatban;
tudja, a világ úr, idebent van
s vesztéseké a hold.
Csak jár a mező fűszálain,
puha folyókon sétál,
üres út páros partján,
egyedül

*
Meséld el, ahogy a boglyas ősz letérdel
s míg lombokkal szórja álmai színes hencserét,
régii lányok nyári arca kopott tükörből visszánéz, tükörködik.
A te arcod az én két szemem
ha lehunyom, nálad leszek.

*
Már a szél az őszi kerteket járja,
piros lombokat tépeget, a piros levél bár gyanakszik,
a gyöngö szélbe hanyatlik, elperreg.
Jártam már itt veled.

*
Avarból takaró, arany nyíresek alján,
macskanő dorombol puha talpán,
fényezett szemében sárga rejtjelek.
Amott fehér gyerekló, bársony orrával bököd,
él, mint a boldogok,
ősz és tavasz, tavasz és ősz között.
Jártam már itt és visszafáj
utas voltam vagy holdvilág
vagy rebbenésnyi csend
jártam már itt veled

*
*Volt ott egy kocsmá, valami néva
lehet, hogy örökre, lehet, hogy néha
egyedül*

*A szeme sárga volt, arannyal szeszélyes...
A sátán volt, büzös, közönséges. Örvény
pörgetett, sodort a bánat;
láttam a szemét, a mélyéig vágytam.*

Volt ott egy kocsmá, valami néva,
lehet, hogy örökre, lehet, hogy néha
egyedül egyedül

Bűn volt gyerekek ennyi fájdalom,
a titkok, a vétkek, de kellett a láz!
Így lett enyém a neked szánt bánat,
a gyűlékony fehér éjszakák.

Ahol lélegzik most a csend,
ott tartják számon léptedet.
Ahol megterem körben a dér,
jégvirágot legel a tehén
s az éjszakából felszálló madár
csőréből hangod kéken visszazáll.
Ahol párát lehel két kutyaszem,
ott látlak holdszagú éjjeleken.

Csak áll ott az úton, Istennél a szárnya,
bokrok közt a távol országútját járja.

1981-2013

MINDEN ÚT RÓMÁBA, BOGLIASCÓBA, MAJD

(TALÁN) BALATONFÜREDRE IS VEZET

(avagy: költői játék Vlagyimir Sztrocskovval)

Talán még sohasem örültem könyvküldeménynek olyannyira, mint annak, amelyet a közelmúltban kaptam. Az orosz nyelvű könyv címének fordítása: *Róma összecsengett a róla kialakított képpel*. Küldője Claudia Scandura, a római Sapienza egyetem orosz tanszékének kiváló vezetője, az orosz irodalom egyik legkiválóbb olasz szakértője.

Ebben a kötetben annak a 12 orosz költőnek és öt képzőművésznek a műveit közlik (324 oldalon), akik 2000 és 2008 között – a Nobel-díjas Jozsif Brodskij nagyvonalú felajánlásának eredményeként – néhány hónapot tölthettek és alkothattak Rómában és Itália más városaiban.

Különös öröömnek oka az volt, hogy a kötetben viszontláthattam annak a Vlagyimir Sztrocskovnak nekem dedikált szép elégiáját, akivel 2001 őszén töltöttem öt hetet a gyönyörű liguriai kisváros Bogliasco Művészeti Központjában. Barátságunk és költői játékunk történetét azóta megírtam a *Négy bogliascói találkozó* című kötetem első írásaként. Itt és most ezt némileg rövidítve adom vissza:

„...Az 1946-ban Moszkvában született Vlagyimir Sztrocskov a moszkvai Acélöntési Főiskolát végezte el, majd a moszkvai Acélkutató Intézet csoportvezetőjeként biztatóan haladt a »Szovjetunió fölvasztárja« cím felé, amikor – mintegy harminc évvel ezelőtt – rájött arra, hogy az ő valódi acélya a szó, a nagyon gazdag orosz nyelv, amely szolgálatának kell szentelnie további életét. Ettől fogva sorsa gyökeres fordulatot vett: az acél olvasztása helyett a szó mágiájával kezdett foglalkozni. És hogy nem eredménytelenül, azt több orosz irodalmi díja, számos nemzetközi pályázatban elért sikere és az bizonyítja, hogy az Internet 30 oldalon sorolja fel az általa és róla írottaknak csupán a címeit! Kétszer nősült, de mindkétszer rájött arra, hogy a szó bűvölete számára sokkal fontosabb a női lélekénél. Azóta a »szavak jegyeseiként« éli életét. »Ebből azonban nem könnyű megélni« – mondja szelíd melankóliával.

Költészetét a »poliszemantikus« irányzatba sorolja, azaz a szavak sokszoros értelmét és jelentését keresi. És hogy meg is találja, azt sziporkázó szóösszetételei, orosz, olasz és angol nyelvű versei bizonyítják. Ezt az utóbbi két nyelvet bizony alig beszéli, mégis költői tehetsége és mindentudó computere segítségével – a szó valódi mágusként – nagyon szép verseket és szórakoztató szójátékokat csíhol ki ezeken is. Csak néhány példát hozok a fentiek illusztrálására. Amikor megtudta, hogy az örölt kávét olaszul »caffè macinato«-nak nevezik, utalva e folyékony múzsa iránti hallatlan szeretetére, azonnal közölte, hogy márpedig ő akkor egy »machocaffinato«, azaz kávéval átitatott férfiú.

Egy másik alkalommal tréfásan azt mondtam neki, hogy »eretikus vagyok és szokrétiánusz« (amely két jelző magában foglalja a nevet), ezt a szójátékot belefoglalta hamarosan olvasható versébe. Kicsit később, a vacsoránál kedves pincérünk és házvezetőnk Gianni megkérdezte, kinek hozza ki az egyetlen megmaradt omlett repetát. Amikor rávágtam, hogy kérem, Vlagyimir azonnal megállapította, hogy én nemcsak »eretikus és szokrétiánusz« vagyok, de »egocentrikus« is (megkettőzve a g-ket, az angol egg=tojás szóra utalva, nemcsak ön-, hanem tojásközpontúnak is nyilvánított).

Éjjel-nappal mindentudó computerét bújta. Csak sokszori rábeszélés után sikerült lecsábítani a gyönyörű tengerpartra. Ezután azonban alig lehetett őt onnan visszacsábítani. Magával hozta jegyzetfüzetét, amelybe – ha nem úszott – szinte megállás nélkül rótt újabb verseit és jegyzeteit.

Másik szenvedélye a fényképezés és a kollázsok gyártása volt. Otthoni nehéz anyagi körülményei ellenére a legmodernebb japán elektronikus fényképezőgéppel rendelkezett. Százával készítette és ajándékozta, sztrocskovi mosolyával, szép színes fényképeit. Első tengerparti együttléteink során megmásztam a legközelebbi tengeri sziklát és tréfásan Magyarország szabad területévé nyilvánítottam. Vlagyimir barátom ezt a »honfoglalást« több kattintással is megörökítette, és kiválasztva azt a fotót,

amelyen diadalmasan integetek felé, ellátta azt az *Il Secolo XIX* című genovai napilap fejlécével és egy hatalmas talp sziluettjével, majd egy felirattal az egész világ tudomására hozta, hogy »a magyar hódító acélos talpával elfoglalta Itália területét«!

Egymással tréfálkozva egyszer megállapodtunk: én mindent el fogok követni megérdemelt Nobel-díjának elérése érdekében, ő pedig megfelel velem a jutalmát. Mint látni fogjuk, ez a téma később költő-játékunk részévé vált.

Kedves egyéniségével a sziporkázó tréfákra mindig hajlamos Vologya kis csoportunk kétségtelenül legkedveltebb tagjává lett. Elutazása előtt rögtönzött költői estet tartott, amely során egyszerre büszke és szegénylős mosollyal megajándékozott bennünket a Bogliascóban eltöltött csodálatos napok ihlette mintegy 20 darabból álló versciklusával. Ennek találóan a *Ligures(c/q)ue* címet adta, ami egyszerre jelent liguriai strófákat, a francia arabescue mintájára és liguriai megmenekülést is, az angol *rescue* szóra emlékeztetve.

Utolsó tengerparti táborozásunk során, a kecses barokk templom alatt, amelynek harangjai fél óránként emlékeztettek arra, hogy a világ nemcsak földi hívságokra való, Vologya – hason fekve a meleg kavicsokon – szorgalmasan írogatott, és amikor eljött az este, prezentálta is a hozzám írott *Az emlékezés csomója* című elégikus búcsúversét. Ennek címe és visszatérő strófakezdő sorai egyrészt az amerikai indiánok ama szokására utalnak, hogy spárgára kötött csomókkal küldtek titkos üzenetet egymásnak, másrészt az orosz tájszólást is felidézik, amelynek jelentése csomóként kösd emlékezetedbe, azaz emlékezz rá nagyon jól. Amikor, remélve, hogy nem véglegesen, de férfias öleléssel búcsúztunk egymástól, ezt súgtam a fülébe: *Hálásan köszönöm néked, hogy beírtad nevemet a világirodalomba!*

Úgy vélem, hogy szépséges poémájának orosz szavai, amelyek gyakran ötvöződnek olasz kifejezésekkel, és az ember lényegéről, az igaz barátságról, az idő folyásáról, valamint a (bogliascói) lét szépségeiről szólnak – nemcsak nekem íródtak. Ezért döntöttem emellett, hogy publikálni kell ezt a verset, és nem csupán eredeti formájában, hanem olaszul, angolul és magyarul is.

És, hogy a vers nemcsak nekem tetszett, azt mutatja, hogy magyarításának sikerült megnyernem Mészöly Dezsőt, a közelmúltban elhunyt költő- és fordítófejedelmünket, olasz és angol fordításának pedig a Quasimodo-díjas Camillo Pennatit, illetve a hasonlóan kitűnő Neil Curry angol költőt.

Együttal közléteszem tréfás négy sorosomat, amellyel válaszolni próbáltam Vlagyimir szépséges versére. Következzék tehát Vlagyimir elégikus verse, először az orosz eredetiben:

Владимир Строчков
Узелок на память

Узелковым письмом завяжи у себя на уме,
заплети, как верёвку, кручёную временем память,
как текло *questo tempo* – погода и время – *per me*
e per te, buon'amico, как сладко в него было падать.

Узелковым письмом заруби у себя на носу,
на камнях твоего островка, *vecchio campanilista*,
как летели *i giorni*, держи нас с тобой на весу
infra mare e cielo; и как пролетели со свистом.

Узелковым письмом побережья себе запиши,
как прошли *settimane* нестройной походной колонной,
как морскими узлами вязалось в полночной тиши:
questo anno, quest'attimo, quest'autunno nel sonno.

Узелковым письмом привяжи свою память к моей,
дипломат и историк, *ereti co, socretiano* – ,
Ungherese, amico . Пускай среди наших корней
будет общий один: *questo bello Bogliasco, quest'anno* .

Узелковым письмом напиши мне из БУДЫ *e-mail*:
как мелькали *le ore* , и били куранты на церкви,
как прошло *questo tempo* , как с нами осталось – *con te*
e con te, buon'amico – до смерти, до встречи, *per sempre* .

17.10.2001, Больяско

Mészöly Dezső, a magyar irodalom 2011 őszén elhunyt fordító- és költőfejedelme készségesen vállalta Vologya versének lefordítását. Mégis először nem ezt a szépséges átköltést, hanem az én gyarló fordításomat közlöm, mert ugyan minden más szempontból elmarad a Mészöly Dezsőétől, de tartalmi szempontból talán jobban követi az eredetit. Kérem tehát, hogy tekintsék annak, ami lényegében volt: nyersfordításnak a mészölyi átköltéshez. A fordításom tehát (dőlt betűkkel az eredeti versben olaszul használt szavak):

Vlagyimir Sztrocskov
Az emlékezés csomói
Réti Györgynek

Csomózott kötélként az elmédbe vésd be,
s idő-emlékezet szálaival kösd körül
hogyan telt *az idő*, futottak az órák – *veled*
s velem, jó barátom – mikor a szív örül

Csomózott kötélként ne felejtsd kedvünket,
szigeted forró kövein, *te öreg hazafi*,
s hogy' repültek *a napok*, megmérve bennünket
tenger és ég között, fűttként idézve valakit.

Csomózott kötélként, mely a parton feszül,
ne feledd az egymást követő *heteket*,
miközben az éji csöndben *ennek az évnek*,
percnek és őszi álomnak órája ketyegett.

Csomózott kötélként kösd hozzám emlékeidet,
Te *szokrétiánusz* diplomata s történész,
magyar barátom, sose feledd: összeköt bennünket
a szépséges Bogliasco s az idej szép év.

Csomózott kötélként jöjjön Budáról *e-mail*:
hogyan röpültek *az órák*, s kongtak a harangok,
hogyan folyt az idő, mely vélünk barangol
velem s veled, barátom – örökké szép emlék.

Mészöly Dezső átköltése:

Vlagyimir Sztrocskov
Az emlékezés csomói
Réti Györgynek

Kötözd a szívedre, s szorítsd meg csomóját,
vagy acél pengével a lelkedbe vésd be,
hogy' futott az idő, repültek az órák
Teveled, barátom, kettőnk örömére!

Hathatós emlékül idézd jó kedvünket
szigeted kövein, öreg patrióta!
Gyors idő árama hogy' sodort bennünket!
Ég és tenger között szálljon még a nóta!

Mennyi időt éltünk, ami megőrzendő?
Nem csupán órákat, napokat, heteket!
De olykor az éji csöndben az esztendő
őszének órája intőleg ketyegett.

Jó magyar barátom, lázadó Szókratész,
diplomaták között nyílt szívű eretnek!
Kiket Bogliasco vonz, mind tette s szóra kész,
s ez kapocs azok közt, kik szívből szeretnek.

Emlékszel, hogy' zengtek akkor a harangok?
Szólítlak cimborám, küldj Budáról *e-mail*!
Áldott, aki velem barátként barangolt!
Sebző kinnak, gondnak Ő veszi el élet!

Vlagyimir szép versére adott, reményeim szerint csattanós négysorosomat először az eredeti olasz-
orosz verzióban, majd magyar fordításában közöljük:

Réti György:

*Четверостишие
Владимиру Строчкову*

*Il miglior amico per me tu sei
per cui ho dimenticato '56.
Спасибо за дружбу и компьютерные дела,
а также за половину Премии Нобеля.*

*Négysoros
Vlagyimir Strocckovnak*

*Így csak az igaz barátság tüze hat,
csak néked elfelejtve '56.
Computer ügyekért hála árad feléd,
s ne feledd küldeni a Nobel-díj felét!*

P.S. Ami Balatonfüredet illeti, az Itália és Magyarország – kapcsolataink képes krónikája című Ró-
mában két kiadásban is megjelent kétnyelvű könyvemben imígyen írom le Salvatore Quasimodo kap-
csolatait a Balaton fővárosával:

„A nagy olasz költő, a Nobel-díjas Salvatore Quasimodo nagyon szerette Magyarországot, amelyről
több költeményt is írt. A Balaton partjairól című versében (1964) így emlékezik a magyar tenger part-
ján tett látogatásáról:

*„Balatonfüreden egy ifjú hársfa
viseli a nevem. A szívbe terebélyesednek
levelei a hazámtól messzi partokon.
Szabó barátom minden évben...
midőn eljő a nyár tavának partjairól felidézi
magyar földi napjaimat, két falevéllal,
amelyek még friss erezzel érkeznek
a lombard földre.”*

(R. Gy. fordítása)

Csendesen jegyzem meg: tíz évvel ezelőtt, első lelkesedésemben „költői játékunkat”, azaz a két vers
orosz és magyar verzióját benyújtottam a balatonfüredi Quasimodo költői emlékverseny pályázatára.
A futottak még kategóriában sem említették... Időközben komoly nemzetközi sikert aratott: a beveze-
tőnkben ismertetett orosz közlés mellett megjelent olaszul is, és egyetlen külföldiként bejutotta veronai
költői verseny döntőjébe.

Talán most ebben a formában Füredre is „odatalál”...

